

A tanításról

Soha nem volt életemben vágyam, hogy tanítsak, taníthassak. Mondjuk, nem is nagyon volt mit. Jó időbe tellett, mire bizonyos területeken jutottam olyan szintre, hogy a tankönyvi anyagot éppen meghaladjam. Nem is volt igazából arra igény a felkéréseknél, de hát azért a tankönyvben is kell bizonyos jártasság, amivel azért ki mer állni az ember. Régen az emberek még fel tudták mérni a tudásukat pl. a tankönyvhöz képest és ennek mértékében merték vállalni mondókájukat. A sok kishitű emberke önbizalmát már oly sikeresen fejlesztettük, hogy az már ön és közveszélyes méreteket tud ölteni. Bebizonyítottuk, hogy lehet tartalom és alap nélküli önbizalmat (önhittséget) adni embereknek. Ez is egy fontos tanulság.

A tanításról szóló világi szellemesség, hogy aki tudja, csinálja, aki nem, az tanítja. Van benne valami. Én is tanítottam olyat, amit éppen nem csináltam, ha csináltam és gyakorlatot szereztem is benne, az messze elmaradt a gyakorló szakemberek tapasztalatától. Lehet ez előny?

Aki tanításra adja fejét, az nem árt, ha a tankönyveket körbejárja, mert különösen a specializáltabb tárgyaknál azok igen gyorsan avulnak. Ezt teszik a gyakorló szakemberek részben a közvetlen tapasztalatszerzésből, kisebb részben a szakmai információs forrásokból. Aki tanít, annak lehetősége és ideje van jobban körülnézni, akár a legfrissebb tudományos ismeretekből és távoli országok gyakorlatából is meríteni. Minkét szakember jó esetben szüntelenül dolgozik tudásának bővítésén. A nagy találkozás, ha kölcsönös alázattal fogadják egymás ismereteit, amiből mindketten profitálnak.

A tanítás során az ember az átadandó tudást jó esetben rendre újra és újraszövi, ezért mindig másként látja az adott anyagot. Különösen így van ez, ha a világból tapasztalatokkal, újabb ismeretekkel gyarapodik, amelyek rendre újrarajzolják az oktatott tananyagot, így az oktató folyamatosan tanítvány is, különösen, ha a tanulók egyben már gyakorlók is és aktívan részt vesznek a folyamatban. Az ő kérdéseik, reakcióik szintén szerves részei lehetnek az oktató tanulásának.

Mértéktelen türelem szükségeltetik a tanításhoz. Minél távolabbi az anyag a mindennapi élettől, gyakorlattól, közfelfogástól, annál nagyobb türelemre van szükség, mert annál sötétebb foltokat, annál nagyobb ellenállás mellett kell bevilágítanunk. Ez olykor komoly áldozatvállalást is jelent. Nehéz lehet ilyenkor a helyén maradni az embernek, mondhatná, hogy teljesen hasztalan a munkája, annyira nem érdekel az senkit, annyira elutasítóak és annyira értetlenek, hogy kár a vesződségért.

A tanító munka annál értékesebb, minél mélyebbről kell megemelni a tanulót. Talán nem tévedek, hogy egy eminens, az adott tárgyat lelkesen tanuló és kutató diák fejlesztése kisebb kihívás, mint az érdektelen, elutasító, együttműködést megtagadó, még kommunikációra is alig hajlandó rosszcsonké. Pedig ez a fontosabb. Nem csak azért, mert ez a gyakoribb eset, hanem mert itt van a legnagyobb hatása a tanító áldozatának. Itt a legapróbb fejlődés is már pályamódosító lehet, amekkorát egy kiemelkedő tehetségnél szinte észre sem veszünk.

Sikereinket is úgy kell mérni, hogy egy tehetség gondozásában egyáltalán mi lehet a részünk és egy felzárkóztatással mekkorát lendítünk a világon. A világ nyilván a csúcstejesítményekre figyel, arra kapja fel a fejét, de valóságban ez a munka, ami életet menthet akár.

A tanítás további terhei, hogy olyan, mint 80 évesen diófát ültetni. Nem biztos, hogy valaha meglátjuk a terméseit. Mégpedig, minél fontosabb és mélyebb egy tanítás, annál tovább tart, míg a helyére kerül és gyümölcsöt terem. Ez nem ritkán évtizedes folyamat. Ráadásul rosszabb a

visszajelzési arány, mint mikor Jézus meggyógyította a leprás csapatot, ahonnan csak egyetlen jött vissza hálával és bemutatva gyógyulását.

Ezt nem lehet mai világi kispályás ambíciókkal csinálni, ahol nekem azonnali visszajelzés kell a munkámról és dobogón látnom a menedzselt eminens diákat.

Ehhez manapság szokatlan hozzáállás kell, a messzire tekintés, gondolkodás, aminek alapja az a felismerés, hogy minél hosszabb távra tervezek, az annál rögzöttebb, nehezebb, de eredménye annál értékesebb és tartósabb. A gyors érlelésű kenyér hamar megromlik, a kovászos időtálló a maga nemében. Itt is találunk stratégiai kérdést, hogy sikeres, boldog gyermekeket vagy sikeres, boldog felnőtteket akarunk-e nevelni?

Köszöntsük pedagógusainkat!

Templomlépcső, 2021. május